

FONAMENTS DE LA CONDUCTA I DE L'APRENENTATGE

FONAMENTS DE LA CONDUCTA I DE L'APRENTATGE

1. El condicionament clàssic: Pavlov

- 1.1. Els reflexos incondicionats
- 1.2. Els reflexos condicionats
- 1.3. Generalització i discriminació d'estímul

2. El condicionament instrumental: Skinner

- 2.1. El tipus de condicionament instrumental
  - a) Reforç positiu
  - b) Càstig
  - c) Omissió del reforç

- 2.2. Els programes parcials de reforç
  - a) Els programes parcials de raó
  - b) Els programes parcials d'interval

3. L'aprenentatge per observació o modelatge: Albert Bandura

- 3.1. Les quatre fases del procés de modelatge
  - i. Atenció
  - ii. Retenció
  - iii. Reproducció
  - iv. Motivació
- 3.2. La cultura audiovisual i els models d'aprenentatge

DE DEBÒ? DONCS A MI, SI EM QUEDÉS NOMÉS
UNA ASSIGNATURA, EM REGALARIEN UNA MOTO
AL·LUCINANT, PERÒ COM QUE ME'N QUEDARAN
DUES O TRES, M'HAURÉ DE CONFORMAR AMB
UNA "CINQUANTA".

DONCS JO,
NI AIXÒ. JO IN-
TENTO APROVAR-
HO TOT COM A
REpte PERSONAL,
PER A LA MEVA
PRÒPIA SATISFAC-
CIÓ. ÉS L'ÚNIC
QUE M'IMPORTA.

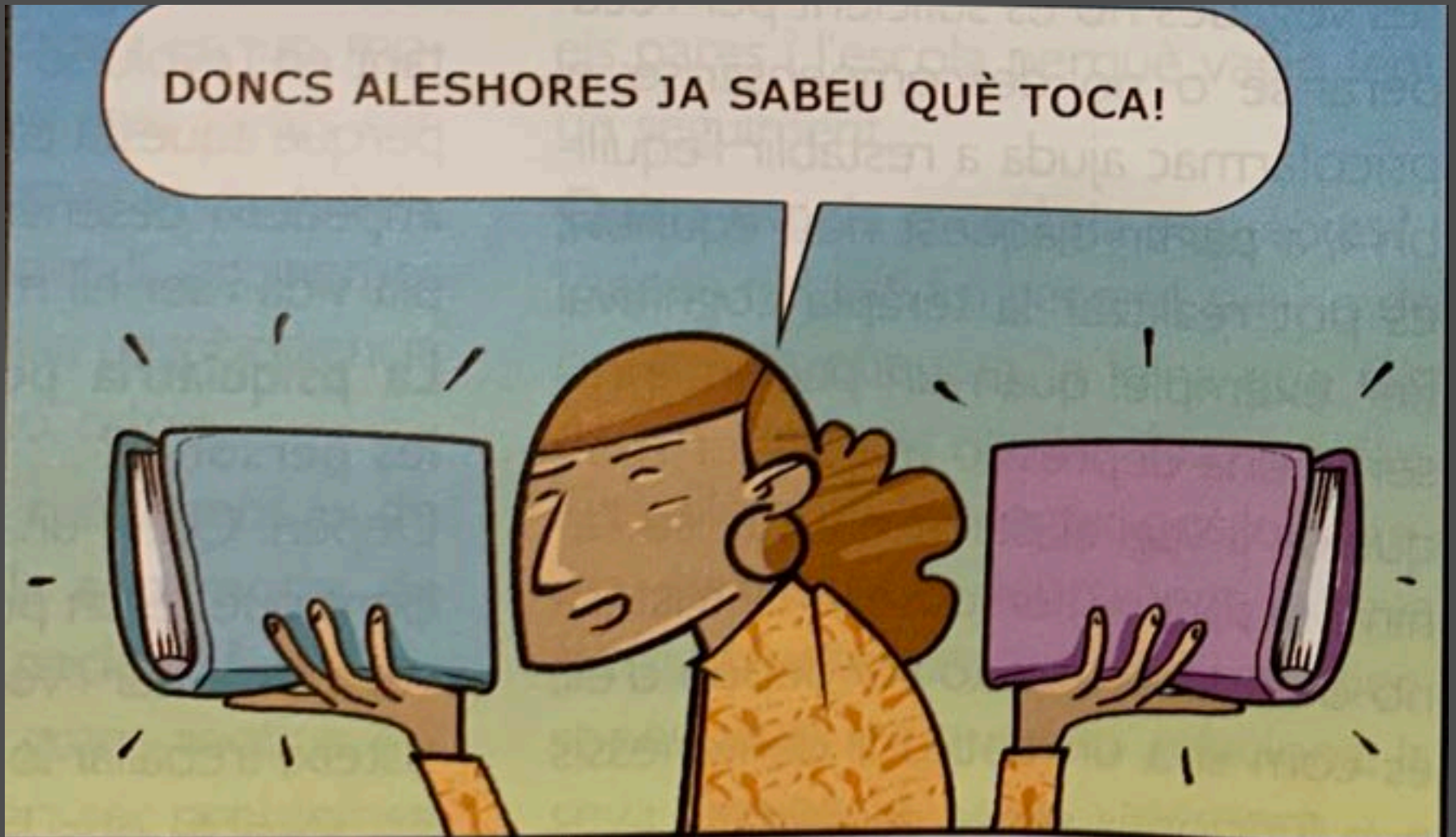
CARAM! JA
M'AGRADARIA
A MI SER
AIXÍ.

OSTRES!
I A MI...

DONCS ALESHORES JA SABEU QUÈ TOCA!

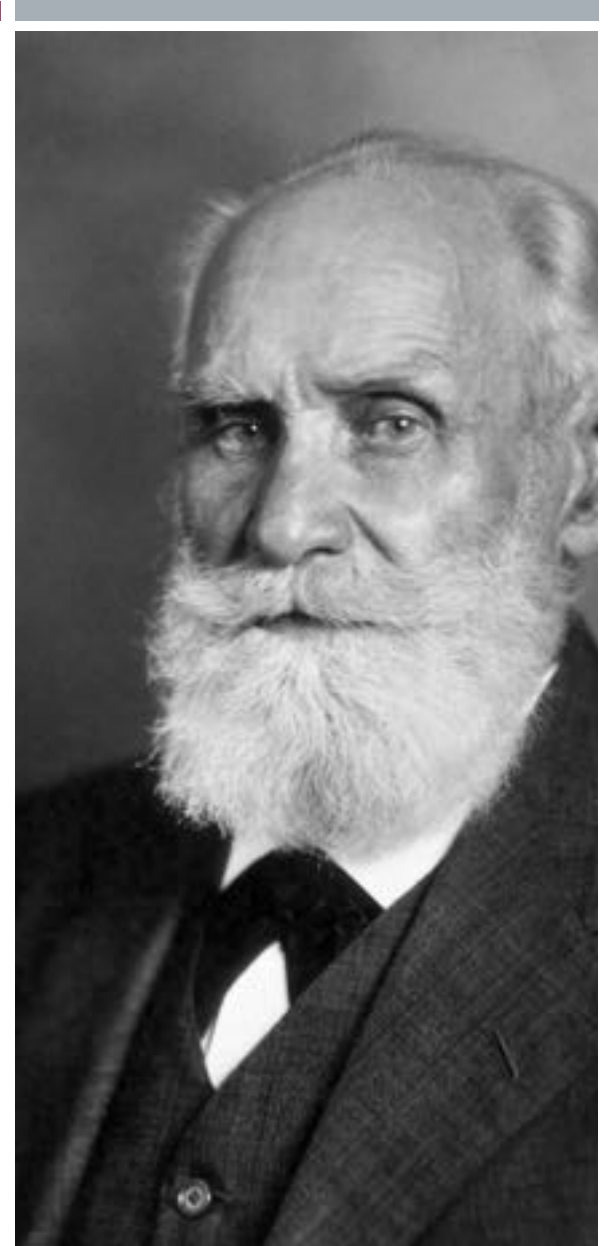

FONAMENTS DE LA CONDUCTA I DE L'APRENTATGE

- Els mecanismes que regulen la conducta humana i l'aprenentatge van ser un dels temes estrella dels orígens de la psicologia.

I. EL CONDICIONAMENT CLÀSSIC: PAVLOV

■ Ivan Pètrovitx Pavlov (1849-1936) fou un neuròleg rus que va estudiar els mecanismes de conducta dels animals, investigant amb gossos i basant-se en l'observació científica. Les seves conclusions es van traslladar als mecanismes de conducta dels éssers humans i va iniciar un estil de fer psicologia basat en els fets i l'experimentació. El seu treball es va veure recompensat amb el premi Nobel de medicina el 1904.

I.1. ELS REFLEXOS INCONDICIONATS

- Pavlov afirma que l'organisme està governat per una sèrie de lleis, i l'objectiu de la psicologia és, precisament, descobrir-les, però l'organisme no està aïllat, sinó que s'interrelaciona amb un entorn i ha de reaccionar davant d'aquest. El conjunt d'aquestes reaccions és el que anomenem **conducta**.

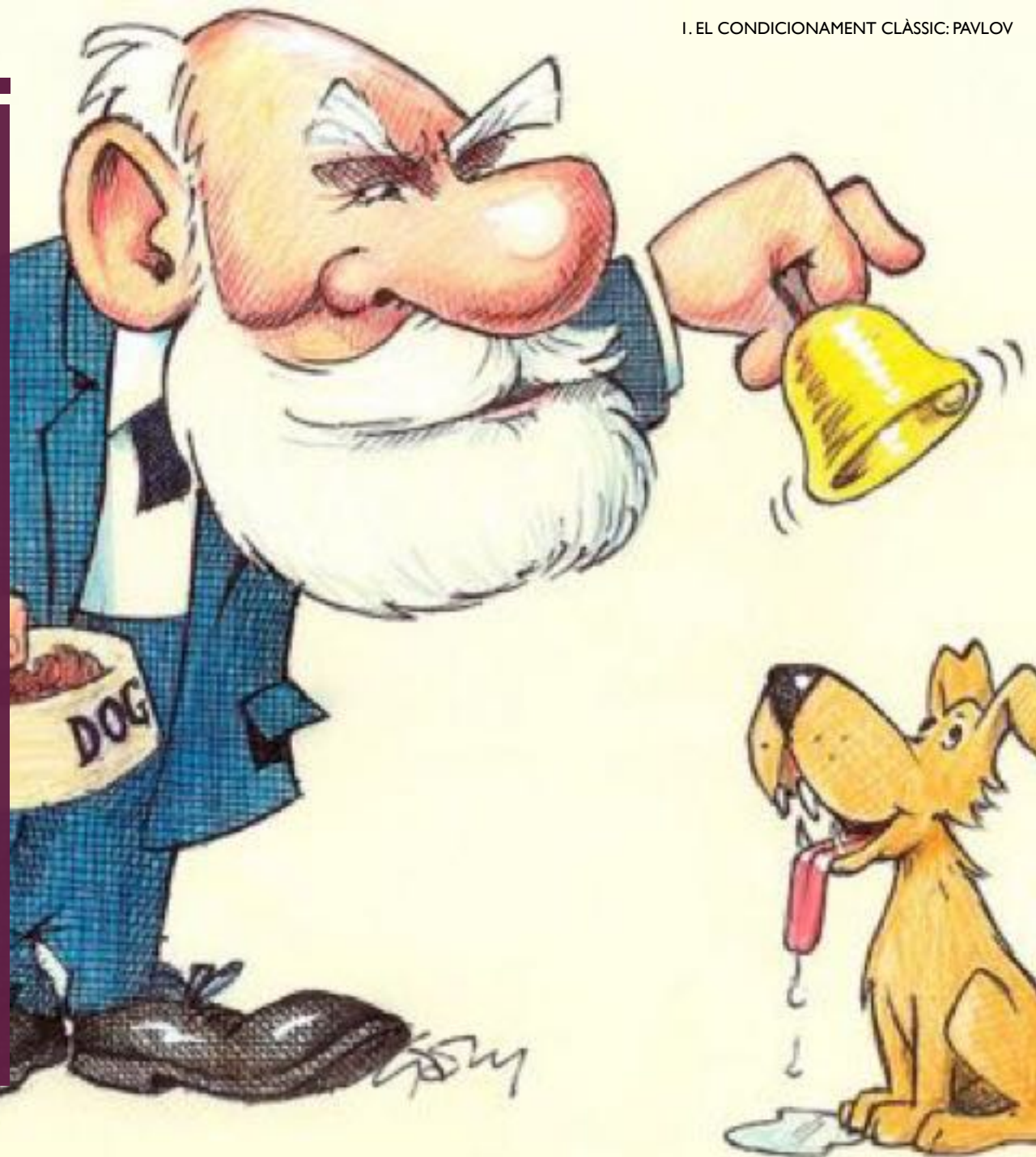

■ Si no fos així, no hi hauria adaptació i, per tant, no hi hauria supervivència. Aquesta adaptació constant es produeix per mitjà del que Pavlov anomenava **reflexos incondicionats**, que són reaccions automàtiques i innates de l'organisme enfront del medi. Els reflexos incondicionats serien el que s'anomena *conductes instintives* o *instints*. Per tant, aquestes conductes són automàtiques i hereditàries, i pròpies de cada espècie.

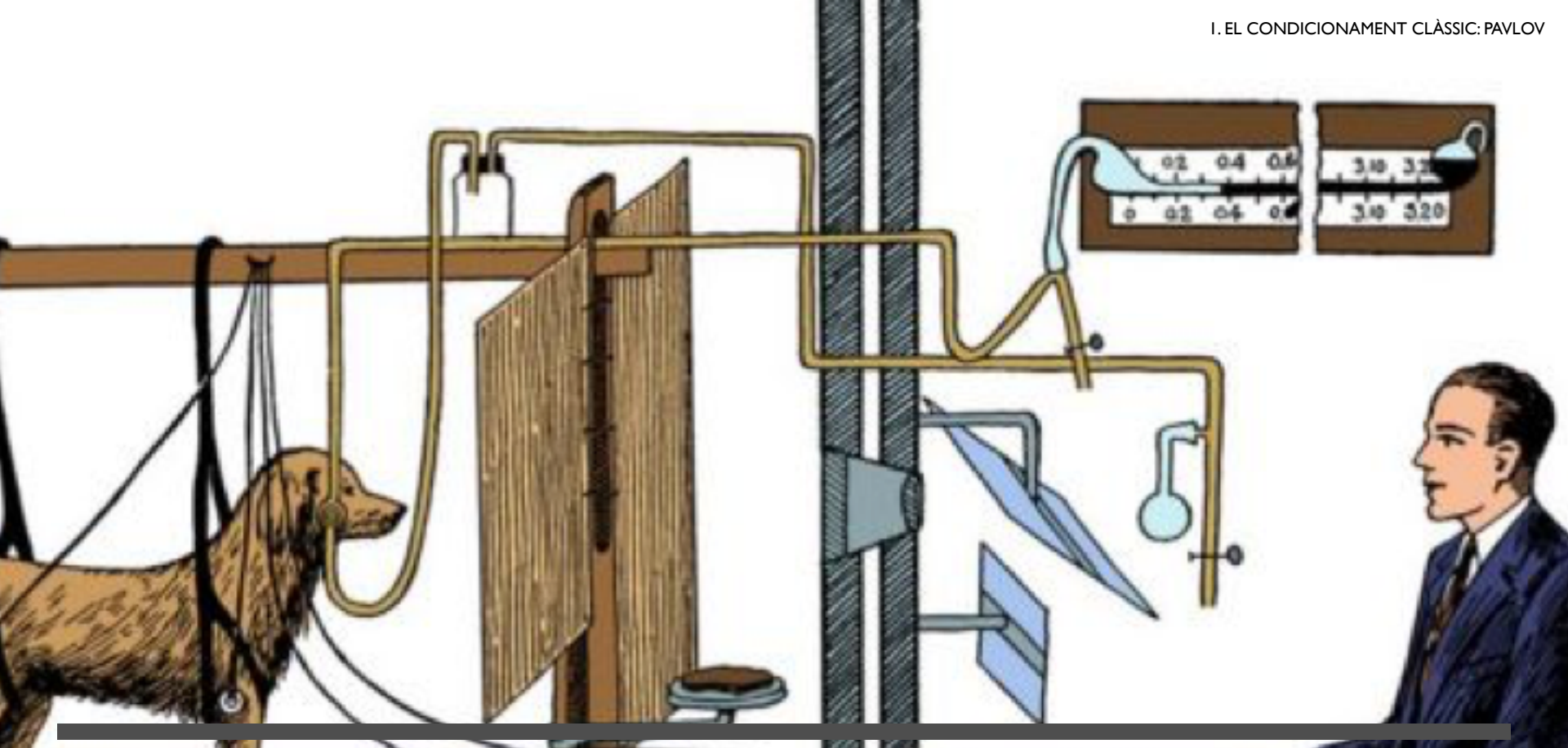
I.2. ELS REFLEXOS CONDICIONATS

- En els seus experiments amb animals, Pavlov va descobrir l'existència d'un altre mecanisme de reacció de les persones, que va anomenar **reflex condicionat**.

■ El descobriment es va produir amb l'experiment següent: Pavlov havia observat algun cop que els gossos que tenia al laboratori salivaven després de sentir les passes de la persona que normalment els portava el menjar.

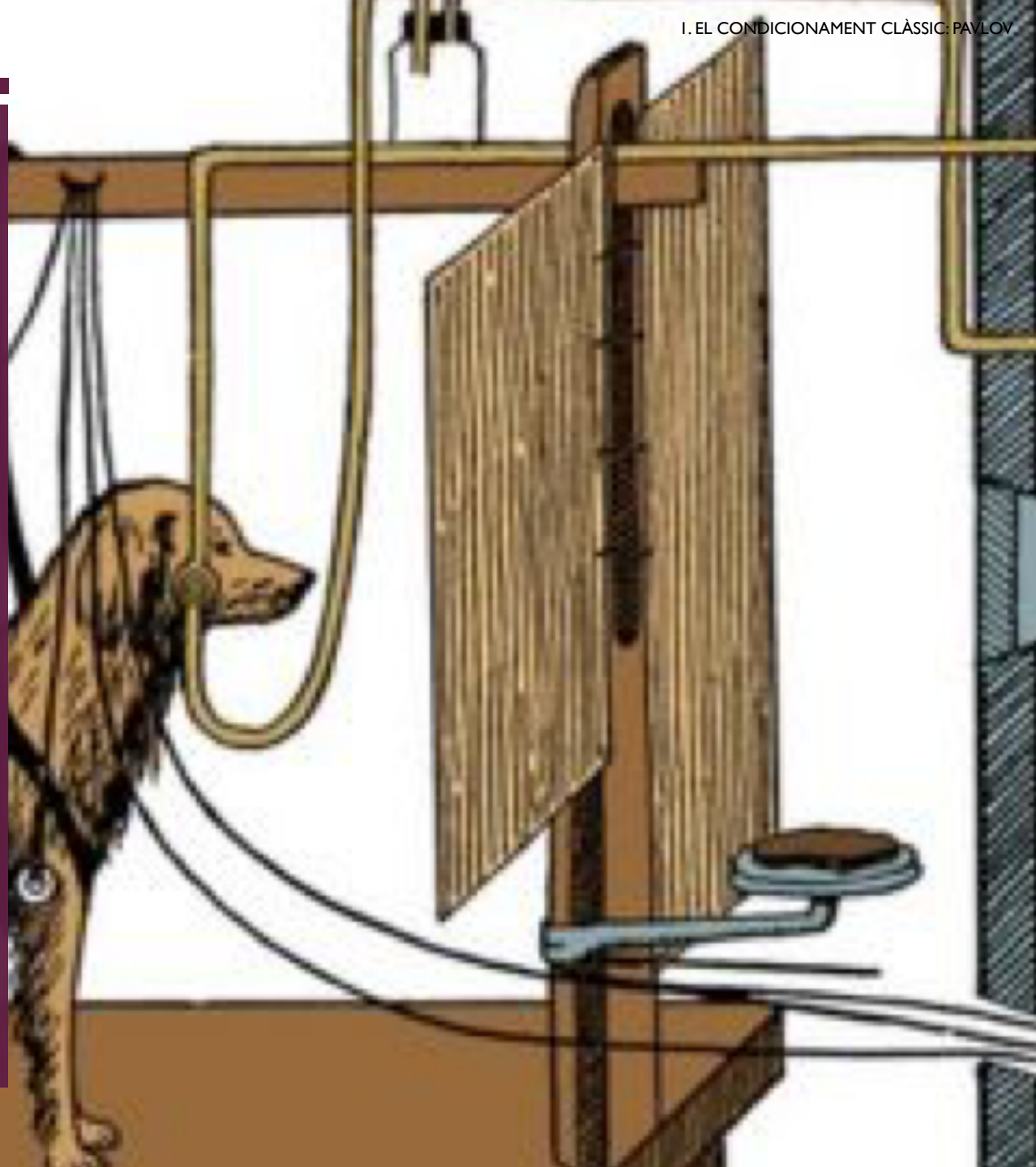

■ Pavlov es preguntava per què els gossos salivaven abans de veure el menjar. En un laboratori, va practicar una petita intervenció a la galta a un gos, de manera que la saliva de l'animal es dirigís cap a un recipient i es pogués mesurar.

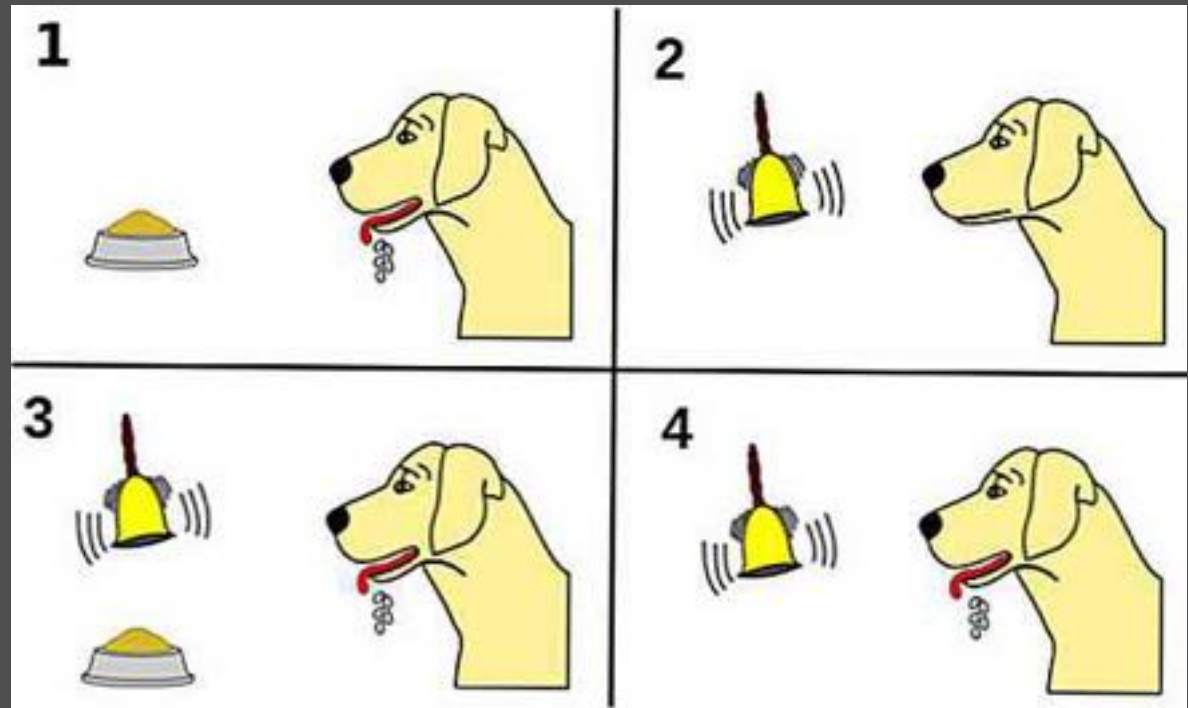
■ Per una banda es mesurava la saliva que produïa quan se li posava menjar a la boca, i per una altra es mesurava la quantitat de saliva produïda quan sentia un so (un timbre).

- Pavlov va crear aleshores un procés de **condicionament**. Consistia a establir una connexió entre un **estímul** nou (el so) i un **reflex** existent (la salivació). Es presentaven al mateix temps (aproximadament cinquanta vegades) el timbre i el menjar. Cada deu vegades només es feia sonar el timbre per veure si l'animal salivava.

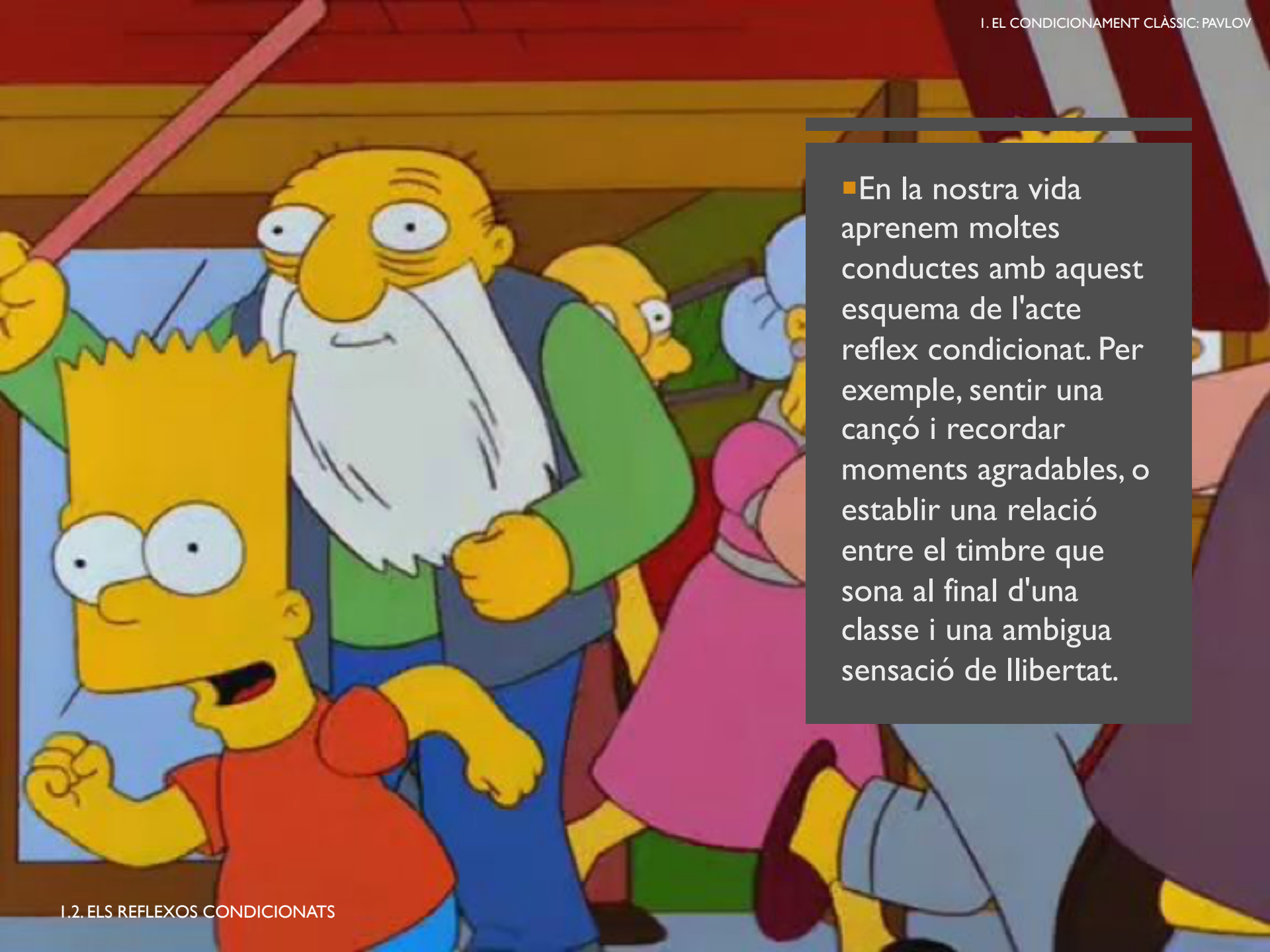

■ Al final, els animals, pràcticament sempre, salivaven immediatament després d'haver sentit el timbre sense necessitat que se'ls presentés l'aliment. Un segon estímul, el so del timbre, havia substituït l'estímul original, el menjar. S'havia adquirit o après una nova relació condicionada.

■ Aquesta teoria de l'acte reflex condicionat es coneix amb el nom de **condicionament clàssic**. Amb ella podem explicar com realitzem el procés d'**aprenentatge**, com aprenem a reaccionar davant d'estímul nous.

- En la nostra vida aprenem moltes conductes amb aquest esquema de l'acte reflex condicionat. Per exemple, sentir una cançó i recordar moments agradables, o establir una relació entre el timbre que sona al final d'una classe i una ambigua sensació de llibertat.

- De la mateixa manera que adquirim un reflex condicionat, podem fer el procés invers i aconseguir que el condicionament desaparegui.
- Aquest procés invers s'anomena **extinció**.
- Les respostes condicionades, però, **no s'esborren del tot**. Pavlov ja va observar aquest fenomen, que s'anomena recuperació espontània. Si sonava el timbre al cap d'un cert temps, el gos reaccionava salivant.

- A les persones ens passa el mateix quan, per exemple, després d'una temporada llarga sense haver anat amb bicicleta, tornem a fer-ho.
- Com que el condicionament no ha desaparegut completament, malgrat les vacil·lacions inicials, podem recuperar l'aprenentatge d'anar amb bicicleta amb la seguretat d'abans.

I.3. GENERALITZACIÓ I DISCRIMINACIÓ D'ESTÍMULS

- Pavlov va estudiar també altres mecanismes de condicionament.
- Dos d'aquests mecanismes són la **generalització** i la **discriminació** d'estímuls.

■ La **generalització d'estímul** es produeix quan una resposta condicionada es fa extensiva a elements que tenen característiques similars a l'estímul condicionat. Quan, en l'experiment el so del timbre era una mica més greu o una mica més agut l'animal reaccionava de manera molt similar.

■ En la nostra vida social hem creat un reflex condicionat entre el color vermell i la presència d'algun perill, i en un procés de generalització, reaccionem amb prudència tant davant el llum vermell d'un semàfor com davant altres llums vermells, com, per exemple, els llums de frenar dels cotxes.

■ De manera paral·lela es produeix un procés de discriminació. La **discriminació** és la capacitat de distingir entre l'estímul condicionat original, que ens provoca l'acte reflex condicionat, i els estímuls condicionats que s'hi assemblen. Seria una mena d'equilibratge del mecanisme de generalització.

■ Per exemple, quan en una revetlla s'han penjat bombetes de color vermell per decorar, no pensem en situacions d'alerta ni de prohibició.

Al contrari, formen part d'un ambient que convida a passar-ho bé.

